

ARQUEOCEC

FULL INFORMATIU DEL GRUP
D'ARQUEOLOGIA
" PELEGRÍ CASADES I GRAMATXES
(SECCIÓ D' HISTÒRIA I ART)

ANY 4
OCTUBRE 2014

NÚM. 38

ACTIVITATS FETS I NOTÍCIES D'ARQUEOLOGIA I PATRIMONI

BUSQUEN LES RESTES DE SANT FRUCTUÓS (TARRAGONA)

Esbrinar si es conserven les restes de l'absis de la basílica paleocristiana de Sant Fructuós i si en aquest mateix espai s'hi troben les despulles del sant i dels diaques Auguri i Eulogi –els tres màrtirs que van ser cremats vius a l'amfiteatre de Tàrraco l'any 259, en el context de les persecucions anticristianes de l'emperador Valerià I—és l'objectiu de l'excavació que acaba de començar a la part

baixa de Tarragona, al recinte de la Tabacalera, i a tocar de la necròpolis paleocristiana.

Que existeixen vestigis de l'anomenada basílica de Sant Fructuós, se sap del cert. Fa uns vuitanta anys que l'arqueòleg Joan Serra i Vilaró va dirigir les excavacions de la necròpolis paleocristiana, durant la construcció de l'antiga fàbrica de

tabacs, i entre les troballes més excepcionals va aparèixer una basílica de tres naus, que tenia un absis semicircular, feia uns quaranta metres de longitud i que datava d'entre els segles IV i V.

La part de la cripta es conserva i està a la vista, tot i que ara els arqueòlegs la netejaran: "És una cripta funerària única, però plena de brutícia", lamenta Josep Mª Macias, codirector de les excavacions. Però ara els treballs actuals es centraran a la zona de l'absis: quan les va descobrir Serra i Vilaró, les restes es van tornar a tapar amb terra. I amb la urbanització del sector de l'antiga Tabacalera, es desconeix si les restes d'aquest absis es van conservar o es van destruir. Per tant, l'objectiu de la "reexcavació" és sondejar el sector per comprovar la seva existència.

Una altra incògnita és esbrinar si allí s'hi troben les despulles de sant Fructuós. Quan es va erigir la basílica al segle IV, s'hi van dipositar les despulles dels tres màrtirs: "Va ser un espai de veneració i peregrinació important", Però actualment es desconeix si les seves despulles encara es conserven al mateix lloc o posteriorment es van traslladar ,

“possiblement a la catedral visigòtica”, a l’entorn de l’actual seu tarragonina. La previsió és que d’aquí a una setmana ja es puguin apagar els dubtes.

2

LA DRACMA DE BARKENO

El Servei d’Arqueologia de Barcelona demana ajuda a la ciutadania per localitzar una moneda valuosíssima que es va perdre durant la Guerra Civil espanyola

Quan va començar la Guerra Civil espanyola, les obres del Museu Nacional d’Art de Catalunya (MNAC) es van refugiar en terres gironines per protegir-les de les bombes. El 1939, van tornar a Barcelona, però no totes. El museu, i en concret el seu gabinet numismàtic, va trobar a faltar una dracma ibèrica amb la inscripció

“Barkeno”, del segle III aC. Una peça minúscula, que procedia de la col·lecció Pujol i Camps, però d’un valor immens perquè és pràcticament única. Només es coneix un altre exemplar així, però al Museu Nacional de Dinamarca.

El Servei d’Arqueologia de Barcelona emplaça ara la ciutadania perquè aportï pistes que ajudin a trobar la peça, o si més no a saber alguna cosa del que va passar durant el seu trasllat forçat. Al seu nou web, www.arqueologia-barcelona.bcn.cat, hi ha un munt d’informació per estar ben alerta.

RODA DE TER POSA AL DESCOBERT MÉS MURALLA

Les excavacions realitzades aquest estiu a la muralla de l’Esquerda de Roda de Ter (Osona) han permès trobar-ne un tram de 140 metres de longitud que inclou una torre, i que arriba fins al punt on el turó de l’Esquerda cau a plom sobre el riu Ter. La troballa ha estat possible gràcies a les excavacions de jaciment, que serà visitable a mitjà termini, cosa que en confirma la importància.

Correspon al moment que els exèrcits de Carlemany prenen posicions per avançar cap a Barcelona. La muralla es va construir en època visigòtica, i es va reforçar a final del segle VIII, en el moment en que Catalunya va passar a formar part de la

Marca Hispànica. Els objectes trobats fins ara ho corroboren; un diner de plata de Lluís el Pietós i uns tipus de ceràmiques, que en aquella època només es feien a la conca del Rin i el Ruhr. Hi havia, per tant, una relació directa amb el cor de l’imperi carolingi,

d'on s'importaven materials com aquests. A més la muralla té una amplada de 2'70 metres, exactament la mesura de 9 peus carolingis.

3

DESCOBREIXEN PART DEL COS D'UNA DONA "HOMO SAPIENS" AL JACIMENT DE SERINYÀ

Les excavacions d'aquest estiu al jaciment prehistòric de Serinyà han permès descobrir a la cova Mollet III fragments ossis de la dona *Homo sapiens* de la qual el 1972 van trobar el crani. La troballa confirma, d'una banda, que aquestes restes són de fa uns 22.300 anys i, per tant, són les més antigues de la nostra espècie descobertes a Catalunya, i, de l'altra, que la dona va ser enterrada de manera ritual, tal com es va intuir en la campanya de l'estiu passat, perquè junt amb les restes òssies hi havia materials d'aixovar (fragments de peces ornamentals fets a base de dents de cérvol, mol·luscos i sílex) que devien pertànyer a la dona.

Els ossos desenterrats en les últimes excavacions consisteixen en el fèmur esquerre (força sencer), les dues tíbies (la dreta està gairebé sencera mentre que l'esquerra se n'ha localitzat tan sols la part superior) unes falanges i un astràgal.

TROBEN A SANT JULIÀ DE RAMIS UN CEMENTIRI MEDIEVAL

La nova campanya d'excavacions que s'ha portat a terme aquest setembre passat a la muntanya de Sant Julià de Ramis, a tocar de l'església dels Sants Metges, ha permès

localitzar noves restes arqueològiques. Per una banda es tracta d'un cementiri medieval dels segles IX i X i per l'altra, de les restes de les darreres fases del poblat ibèric que hi va haver en aquest emplaçament, entre els segles II i I aC. Pel que fa al

cementiri medieval, els arqueòlegs han descobert una vintena de tombes amb restes òssies. En relació amb les restes dels ibers, han localitzat els murs i diversos fragments de ceràmica de les darreres fases del poblat ibèric. Ara els experts analitzaran en profunditat tots els objectes recuperats i alguns seran analitzats amb la tècnica del carboni 14.

4

Joiers de fa 7.000 anys a Banyoles

La campanya d'excavacions d'aquest estiu al jaciment neolític de la Draga de Banyoles, ha complert les expectatives i els arqueòlegs hi ha descobert molts materials que permetran tenir més coneixement de com es vivia fa 7.000 anys. En aquesta ocasió, el més destacat són uns objectes d'ornamentació personal que, a diferència del que sol ser habitual, corresponen a diverses fases de l'elaboració i no pas exclusivament a peces ben acabades. Es tracta de petxines (procedents de la costa del Mediterrani), caragolines, dents i fragments d'ossos amb els quals aquells primitius artesans confeccionaven penjolls o anells. Per enllaçar les peces es creu que feien servir filaments d'escorça d'algun arbre —una pràctica comuna al neolític— que en aquest cas seria el til·ler.

Fins ara ja s'havia constatat activitat tèxtil al poblat de la Draga, gràcies a la localització de restes de cordes i de cistells, i amb els indicis descoberts aquest estiu s'intueix que també podien teixir roba. Si els estudis posteriors ho confirmen la Draga seria el primer jaciment del neolític del sud d'Europa i la Mediterrània on es constata la confecció de roba.

Els enllaços de l'AP-7 a Vilademuls amaguen unes sitges ibèriques

L'empresa Antequem en coordinació amb l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica de Catalunya i sota la supervisió dels serveis territorials de Cultura de Girona, ha estat l'encarregada d'excavar en uns dos mil metres lineals als terrenys afectats per l'obra del nou enllaç de l'AP-7 a Vilademuls (al Pla de l'Estany) i a la connexió de l'autopista amb l'N-II. S'han localitzat i datat tres jaciments (Mas Vidal i, darrerament, el del Mas

dels Frares i el del Camp de l'Hospitalet), a Vilademuls. En total han aparegut unes 350 sitges ibèriques, cavitats al sòl que poden fer uns 2,5 metres de

profunditat i que servien per emmagatzemar els cereals. Es calcula que daten d'entre els segles IV i I aC. Els treballs d'excavació han permès extreure i catalogar centenars de peces, la gran majoria, de ceràmica. El més abundant han estat peces de cuina, àmfores i contenidors de líquids.